

Brug af webcam på offentligt tilgængelige steder

Jan Trzaskowski
Copenhagen Business School¹

Et webcam er et TV-kamera, som kan tilsluttes en computer med henblik på at producere billeder til retransmission på Internettet. I forbindelse med udbredelsen af Internettet og den stadig stigende båndbredde, er det nu muligt via en typisk internet-forbindelse at sende og modtage live billeder. Der findes rundt omkring i verden webcam på en række forskellige steder som gør det muligt for Internettets brugere at se i realtid, hvad der foregår på disse steder.

Formålet med denne artikel er at redegøre for den lovgivning, der regulerer opsætning af webcam til løbende billedoptagelse af områder, hvortil offentligheden har adgang.² Artiklen behandler reglerne i lov om forbud mod tv-overvågning og persondataloven, herunder navnlig Datatilsynets praksis³ i forbindelse med henholdsvis overvågning og tilgængeliggørelse af billeder på Internettet.

1. Lov om forbud mod overvågning mv.⁴

Lov om forbud mod overvågning mv. regulerer både offentlige myndigheders og privates tv-overvågning. Loven indeholder i § 1 et generelt forbud mod privates tv-overvågning⁵ af gade, vej, plads eller lignende område, som benyttes til almindelig færdsel.⁶ Forbudet i loven omfatter jf. lovens § 1, stk. 1 modsætningsvis ikke private lokaler og lignende.

Der findes i lovens § 2 en række undtagelser til forbudet i § 1, hvorved bl.a. overvågning af visse virksomhedsområder lovligt kan foretages af den, der har rådighed over området. Der findes endvidere undtagelser for overvågning af

1 www.legalriskmanagement.com, jan@extuto.dk.

2 Artiklen er således afgrænset i forhold til straffelovens § 264a, der fastslår at den, som uberettiget fotograferer personer, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Det samme gælder den, der ved hjælp af kikkert eller andet apparat uberettiget iagttager sådanne personer. Reglerne i straffelovens § 264d om uberettiget videregivelse af billeder mv. behandles heller ikke i artiklen.

3 De i artiklen nævnte udtalelser fra Datatilsynet kan findes på www.datatilsynet.dk.

4 Lov nr. 278 af 9. juni 1982 som ændret ved lov nr. 1016 af 23. december 1998, lov nr. 939 af 20. december 1999 og lov nr. 257 af 28. maj 2002.

5 Selve opsætningen af et overvågningskamera af bevismæssige årsager også er forbudt jf. lov om forbud mod tv-overvågning § 1, stk. 2, sidste punktum.

6 Til brug for fastlæggelsen af det stedlige anvendelsesområde, kan normalpolitivedtægten § 2 (enhver offentlig eller privat gade, vej, plads, bro, tunnel, passage, sti, trappe eller andet lignende areal, der benyttes til almindelig færdsel af en eller flere færdselsarter) og færdselslovens § 1 (vej, som benyttes til almindelig færdsel af en eller flere færdselsarter). Se i øvrigt FT 1981-82: A3835.

pengeautomater, vekselaautomater, pengetransportbiler og egne indgange, facader, indhegninger og lignende såfremt der ikke sker optagelse af overvågningen.

Ved tv-overvågning forstås jf. lovens § 1, stk. 2 vedvarende eller regelmæssig gentagen personovervågning eller overvågning ved hjælp af fjernbetjent eller automatisk virkende tv-kamera, fotografiapparat eller lignende apparat. At der skal være tale om personovervågning betyder blot, at der skal være tale om områder, hvortil der er normalt vil optræde mennesker.⁷ Derimod vil overvågning af f.eks. et rådhusur ikke være omfattet af lovens anvendelsesområde, såfremt der ikke forekommer almindelig færdsel inden for billedfeltet.

Idet omfang, der foretages tv-overvågning af steder eller lokaler, hvortil der er almindelig adgang, skal der ved skiltning eller på anden tydelig måde gives oplysning herom. Oplysningskravet gælder dog ikke for overvågning af pengetransportbiler og egne indgange.

Lov om forbud mod tv-overvågning mv. regulerer således adgangen til at foretage tv-overvågning, herunder overvågning via webcam. Loven regulerer ikke, hvad resultatet af overvågningen må bruges til. Dette spørgsmål er reguleret af persondataloven i det omfang overvågningen kan siges at have karakter af behandling af personoplysninger jf. umiddelbart nedenfor.

2. Persondataloven⁸

2.1. Persondatalovens anvendelsesområde

Persondataloven regulerer behandling af personoplysninger, hvorved forstås enhver håndtering af oplysninger om identificerede eller identificerbare personer. I en udtalelse af 21. december 2001 til Vejdirektoratet⁹ udtaler Datatilsynet, at digital tv-overvågning som udgangspunkt vil være omfattet af persondataloven, under forudsætning af, at det er tale om tv-overvågning af identificerede eller identificerbare personer.¹⁰

Billeder kan i sig selv udgøre en personoplysning. Det er uden betydning om almenheden som sådan kan identificere den pågældende person. Det er tilstrækkelig at personen vil kunne genkendes af en særlig indviet personkreds. Ved afgørelsen af, om en person er identificerbar, skal alle de hjælpemidler, der med rimelighed kan tænkes bragt i anvendelse for at identificere den pågældende enten af den dataansvarlige eller af enhver anden person, tages i betragtning.

7 Se eventuelt UfR 1998.1390V

8 Lov nr. 429 af 31. maj 2000 som ændret ved lov nr. 280 af 25. april 2001. Se i det hele kommenteret lov om behandling af personoplysninger, Kristian Korfits Nielsen og Henrik Waaben samt Kasper Heine, Martin von Haller Grønnebæk og Jan Trzaskowski, Internetjura 2. udgave, 2002, p. 356 ff.

9 Datatilsynets journal nummer 2001-321-0132.

10 Persondataloven gælder jf. § 1, stk. 1 for behandling af personoplysninger, der foretages helt eller delvist ved hjælp af elektronisk databehandling. Loven gælder dog også for anden ikke-elektronisk systematisk behandling, som udføres for private jf. § 1, stk. 2. Det er derfor ikke afgørende om overvågningskameraet er digitalt eller analogt. Se endvidere Datatilsynets udtalelse i Dansk Supermarked sagen jf. nedenfor.

Datatilsynet udtaler i sagen om Vejdirektoratets overvågning, at i det omfang en bilist vil kunne identificeres ud fra de foreliggende oplysninger om bl.a. bilens kendetegn, billede af den pågældende bilist samt (dele af) nummerpladen, vil oplysningerne om bilisten være omfattet af persondataloven.

I en anden udtalelse fra Datatilsynet til Dansk Supermarked,¹¹ der vedrører overvågning af kunder og ansatte, anfører Datatilsynet, at billeder af kunder og andre uvedkommende personer også vil kunne indeholde personoplysninger. I sin vurdering lægges der vægt på bl.a. den teknologiske udvikling inden for ansigtsgenkendelse.

I sagen om Dansk Supermarkeds overvågning udtalte Datatilsynet endvidere, at såfremt der i forbindelse med overvågningen f.eks. sker registrering af kundens kontonummer, betalingskortnummer eller lignende identifikation af kunden, vil denne registrering kunne sammenholdes med optagelserne fra tv-overvågningen med den virkning, at optagelserne må siges at indeholde personoplysninger.

2.1.2. Overvågning i kunstnerisk, journalistisk eller privat øjemed

Det fremgår af Persondatalovens § 2, stk. 10, at behandling, der udelukkende finder sted i journalistisk øjemed eller med henblik på kunstnerisk eller litterær virksomhed kun er omfattet af lovens §§ 41, 42 og 69 om henholdsvis behandlingssikkerhed og ansvar.

Datatilsynet gav en udtalelse til Radio- og tv-nævnet¹² i forbindelse med lokal tv-foreningen Frekvens' ønske om at gengive billedoptagelser fra en række i et center opstillede overvågningskameraer. I den konkrete sag, der bl.a. havde det kunstneriske formål at stille spørgsmålstegn ved byplanlæggeres anvendelse og opbygning af rum og beboelsesområder, fastslog Datatilsynet, at det under henvisning til persondatalovens § 2, stk. 10 lå uden for tilsynets kompetence at tage stilling til projektets behandling af personoplysninger.

Man skal endvidere være opmærksom på persondatalovens § 2, stk. 3, der fastslår, at persondataloven ikke gælder for behandlinger, som en fysisk person foretager med henblik på udøvelse af aktiviteter af rent privat karakter. Persondataloven vil i sådanne tilfælde ikke være til hinder for opstilling af webcam og transmission af billederne på Internettet. Hvis privatpersonen f.eks. har bannerannoncer på sin side eller siden på anden måde er koblet til en kommerciel aktivitet, vil overvågningen være omfattet af persondataloven.

2.2. Indsamling af personoplysninger

2.2.1. Generelle behandlingsregler

2.2.1.1 Udtrykkeligt angivne og saglige formål

Behandling af personoplysninger skal overholde nogle grundlæggende behandlingsprincipper jf. persondatalovens § 5, herunder at indsamling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål. I sagen

11 Datatilsynets journal nummer 2001-211-0027. Datatilsynets brev af 3. juni 2002.

12 Datatilsynets journal nummer 2002-321-0155. Datatilsynets brev af 3. juni 2002.

vedrørende Vejdirektoratets overvågning fastslog Datatilsynet, at Vejdirektoratets behandling af oplysninger til brug for at indhente information om kødannelse og uheld skete i henhold til et udtrykkeligt angiven og sagligt formål.

I sagen om Dansk Supermarkeds overvågning fastslog Datatilsynet at overvågning med henblik på at forebygge og opklare røverier, misbrug af dankort og andre uregelmæssigheder, har et udtrykkeligt angivet og sagligt formål for så vidt angår overvågning af både ansatte, kunder og andre, uvedkommende personer.

I en udtalelse vedrørende offentliggørelse af videooptagelser af gæsterne på John Bull Pub i Aalborg¹³ fandt Datatilsynet ”ikke at have tilstrækkeligt grundlag for at antage, at indsamling og videregivelse af oplysninger via et kamera med henblik på markedsføring af en pub på Internettet ikke lever op til kravet om et sagligt formål”. I den konkrete sag tog Datatilsynet endvidere stilling til pubbens publicering af still-billeder, idet denne stillingtagen førte til det samme resultat.

2.2.1.2. Fornødder ajourføring

Det følger af persondatalovens § 5, stk. 4, at behandling af oplysninger skal tilrettelægges således, at der foretages fornødder ajourføring af oplysningerne. Der skal endvidere foretages den fornødne kontrol for at sikre, at der ikke behandles urigtige eller vildledende oplysninger. Oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende skal snarest muligt slettes eller berigtiges.

I forbindelse med John Bull sagen udtalte Datatilsynet, at den nævnte bestemmelse var til hinder for, at der måtte foretages manipulation af de billeder, der blev offentliggjort på Internettet.

Endvidere understregede Datatilsynet, for så vidt angår still-billederne, at den registrerede jf. persondatalovens § 35 til enhver tid over for den dataansvarlige kan gøre indsigelse mod behandlingen, og at behandlingen – såfremt indsigelsen er berettiget - herefter ikke lovligt kan foretages jf. persondatalovens § 35, stk. 2.

2.2.1.3. Opbevaring af de indsamlede oplysninger

I sagen vedrørende Vejdirektoratets overvågning blev det lagt til grund for vurderingen, at der ikke blev foretaget en lagring af de indsamlede oplysninger. Datatilsynet fastslog i udtalelsen, at der jf. persondatalovens proportionalitetsprincip i § 5, stk. 3 må fordres tungtvejende grunde for at foretage en oplagring af de indsamlede oplysninger. Herudover måtte der i givet fald foretages en vurdering af om formålet vil kunne opnås på anden og mindre indgribende vis.

I sagen om Dansk Supermarkeds overvågning af ansatte, kunder og andre, uvedkommende personer fastslog Datatilsynet, at der som følge af persondatalovens § 5, stk. 5, skal ske løbende sletning af optagelserne, og at optagelserne kun må opbevares i en vis kortere periode, der ikke overstiger 30 dage.

13 Datatilsynets journal nummer 2002-631-0086. Datatilsynets brev af 3. juni 2002.

I John Bull sagen udtalte Datatilsynet, at der ikke måtte ske lagring af optagelserne, idet dette næppe ville være i overensstemmelse med det angivne formål med optagelserne og ej heller vil være i overensstemmelse med god databehandlingsskik.

Udover opfyldelsen af de grundlæggende principper, skal behandlingen af personoplysningerne ske med hjemmel i persondatalovens specifikke behandlingsregler for henholdsvis almindelige og følsomme oplysninger i persondatalovens §§ 6, 7 og 8.

2.2.2. Specifikke behandlingsregler

2.2.2.1. Behandling af almindelig (ikke-følsomme) personoplysninger

Behandling af personoplysninger ved overvågning af offentlig tilgængelige steder vil som udgangspunkt have karakter af "almindelige personoplysninger", og behandling heraf skal derfor ske med hjemmel i persondatalovens § 6.

Når der bortses fra situationen hvor den registrerede har givet sit samtykke, vil det for privates overvågning være relevant at tage udgangspunkt i behandlingsreglen i persondatalovens § 6, stk. 1, nr. 7, der foreskriver, at behandling af oplysninger må finde sted når behandlingen er nødvendig for, at den dataansvarlige kan forfølge en berettiget interesse og hensynet til den registrerede ikke overstiger denne interesse (interesseafvejningen).

Datatilsynet fastlog i sagen vedrørende Vejdirektoratets overvågning, at den pågældende behandling kunne finde sted med hjemmel i interesseafvejningen, idet Datatilsynet lagde vægt på, at Vejdirektoratet har en berettiget interesse i – til gode for befolkningen – at øge trafiksikkerheden ved at holde øje med, hvor der sker kødannelser og uheld. Datatilsynet lagde desuden vægt på, at tv-overvågningen – henset til at oplysningerne ikke skal bruges over for den enkelte, f.eks. i form af indgriben over for overtrædelser af hastighedsgrænserne – kun i begrænset omfang vil medføre indgreb i den overvågedes integritet.

I forbindelse med udtalelsen til Dansk Supermarked måtte Datatilsynet tage stilling til om overvågningen skulle vurderes efter reglerne om henholdsvis almindelige og følsomme oplysninger. Datatilsynet fastslog, at følsomme oplysninger kun ville indgå i ganske sjældne situationer, og at overvågningen derfor skal vurderes efter reglerne for behandling af almindelige (ikke-følsomme) oplysninger.¹⁴ Såfremt der afsløres kriminelle aktiviteter, vil der dog være tale om følsomme oplysninger jf. nedenfor.

2.2.2.2. Behandling af følsomme oplysninger

I sagen om Dansk Supermarkets overvågning vil der som nævnt kunne være tale om behandling af følsomme oplysninger i det omfang oplysningerne vedrører kriminelle aktiviteter. Det følger af persondatalovens § 8, stk. 4, at private bl.a. må behandle oplysninger om strafbare forhold mv., hvis det er

¹⁴ Datatilsynet lagde vægt på, at det ikke er tilsigtet at behandle følsomme oplysninger, og at det vil bero på tilfældigheder om der optræder oplysninger, der kan karakteriseres som følsomme.

nødvendigt til varetagelsen af en berettiget interesse og denne interesse klart overstiger hensynet til den registrerede.

Endvidere kan behandling af følsomme oplysninger finde sted efter persondatalovens § 7, stk. 2, nr. 4, hvorefter behandling kan finde sted, hvis det er nødvendigt for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares. Behandlingsreglerne i § 7 finder også anvendelse for oplysninger om strafbare forhold jf. persondatalovens § 8, stk. 6.

Datatilsynet fandt i sagen vedrørende Dansk Supermarkeds overvågning, at behandlingen kunne ske i medfør af persondataloven § 8, stk. 4 og 6 jf. ovenfor. Datatilsynet lagde vægt på, at Dansk Supermarked i forbindelse med et tyveri eller røveri kan have et erstatningskrav mod den registrerede.

2.3. Oplysningspligt over for den registrerede

I persondataloven kapitel 8 (§§ 28 og 29) findes regler om oplysningspligt over for den registrerede. § 28 vedrører situationen, hvor oplysningerne indsamles hos den registrerede, og § 29 vedrører situationer, hvor dette ikke er tilfældet. I forbindelse med overvågning indsamles oplysningerne ikke hos den registrerede, hvorfor det er reglerne i § 29, der skal iagttages.

Efter persondatalovens § 29 skal der gives oplysninger om den dataansvarliges og dennes repræsentants identitet, formålet med behandlingen samt yderligere oplysninger, der er nødvendige for at den registrerede kan varetage sine interesser. Oplysningerne skal dog jf. persondatalovens § 29, stk. 3 ikke gives, hvis underretningen af den registrerede viser sig umulig eller er uforholdsmæssig vanskelig.

Det følger af forarbejderne til persondataloven, at vurderingen af, hvorvidt der er tale om "uforholdsmæssig vanskelighed" skal ske en afvejning af på den ene side betydningen af en sådan underretning for den registrerede og på den anden side den arbejdsindsats hos den dataansvarlige, der vil være forbundet med en sådan underretning.¹⁵

Bestemmelsen om oplysningsforpligtelser i § 29 finder ikke anvendelse på indsamling af personoplysninger ved analog tv-overvågning jf. persondatalovens § 1, stk. 2, der fastslår at lovens kapitel 8 og 9 ikke gælder for "anden ikke-elektronisk systematisk behandling".

I sagen vedrørende Vejdirektoratets overvågning fastslog Datatilsynet, at det var dennes umiddelbare opfattelse, at underretningen i den konkrete sag var uforholdsmæssig vanskelig jf. persondatalovens § 29, stk. 3, idet der blev lagt vægt på, at overvågningen blev foretaget af trafikken som sådan (og i princippet ikke enkelte bilister), og at der ikke skete en oplagring af de indsamlede personoplysninger.¹⁶

I Dansk Supermarked sagen fastslog Datatilsynet, at der allerede skete oplysning om overvågningen ved skiltning i overensstemmelse med lov om forbud mod tv-overvågning. Datatilsynet fandt, at yderligere underretning af *kunder og lignende personer* ville være uforholdsmæssig vanskelig jf.

15 Se bl.a. Datatilsynets udtalelse i Dansk Supermarked sagen.

16 Datatilsynet udtalte dog endvidere, at man ville finde det ønskeligt, hvis der gives bilisterne generel information om overvågningen, f.eks. i en kampagne eller ved skiltning.

persondataloven § 29, stk. 3. Datatilsynet lagde bl.a. vægt på, at en uddybende tekst i forbindelse med skiltningen ikke nødvendigvis ville blive bemærket og læst af kunderne. Derimod fastslog Datatilsynet, at der skulle ske behørig underretning af de *ansatte* f.eks. i forbindelse med indgåelse af ansættelsesaftalen.

I John Bull sagen anbefalede Datatilsynet, at der udover indhentelse af samtykke til overvågningen også i pubben på en skærm vist de billeder, der blev offentliggjort på Internettet.

2.4. Videregivelse af oplysninger, herunder publicering på Internettet

Publicering af personoplysninger på Internettet har karakter af en videregivelse i persondatalovens forstand. Videregivelse af personoplysninger skal ske i overensstemmelse med både de generelle og specifikke behandlingsregler jf. ovenfor.

Publicering af personoplysninger vil derfor godt kunne ske uden samtykke, men med udgangspunkt i interesseafvejningen. Interesseafvejningen skal dog anskues isoleret for hver enkelt behandlingsaktivitet. Hvis man med udgangspunkt i interesseafvejningen lovligt kan foretage overvågningen, er det ikke sikkert, at der også kan foretages lagring, videregivelse eller anden behandling af personoplysningerne.

I sagen vedrørende Vejdirektoratets overvågning fastslog Datatilsynet, således at det var Datatilsynets umiddelbare opfattelse, at oplysningerne fra vejdirektoratets overvågning ikke uden samtykke fra bilisterne kan videregives efter persondatalovens § 6, stk. 1.

Datatilsynet udtalte i sagen om overvågning af gæster på John Bull Pub, at interesseafvejningen i § 6, stk. 1, nr. 7, ikke falder ud til fordel for John Bull Pubs offentliggørelse af "live" optagelser fra pubben på Internettet. Datatilsynet lagde i sin vurdering vægt på, at flere gæster vil kunne føle det ubehageligt, at man på Internettet kan se, at den pågældende befinder sig på en pub eller lignende. Datatilsynet fandt, at den registreredes interesse i ikke at blive registreret overstiger pubbens interesse i at kunne markedsføre sig ved hjælp af "live" optagelser. Det påvirkede ikke Datatilsynets afgørelse, at det kun var en begrænset del af pubben, der blev filmet.

Efter Datatilsynets opfattelse kan offentliggørelse af live-optagelser kun ske med udtrykkeligt samtykke jf. persondatalovens § 6, stik. 1, nr. 1. Selvom der ikke i loven findes krav om at samtykke skal afgives skriftligt, udtalte Datatilsynet, at det var dennes opfattelse, at det ikke er tilstrækkeligt at pubbens gæster vælger at gå ind på pubben efter at have fået oplysninger om at der vil blive offentliggjort videobilleder på Internettet.¹⁷

Datatilsynet har den 26. september 2002 publiceret en vejledende tekst om offentliggørelse af (still-)billeder på Internettet.¹⁸ Vejledningen er udarbejdet med udgangspunkt i Datatilsynets praksis. Datatilsynets praksis for

17 I denne forbindelse understregede Datatilsynet, at det er den Dataansvarlige, der har bevisbyrden for at der er afgivet udtrykkeligt samtykke, idet Datatilsynet anbefalede at samtykke blev indhentet skriftligt.

18 Se www.datatilsynet.dk.

offentliggørelse af still-billeder, vil formentlig i en række tilfælde kunne anvendes analogt på live-billeder, idet der dog kan være konkrete omstændigheder, der taler imod dette. Live billeder må som udgangspunkt antages at være mere "afslørende" end still-billeder, og der må derfor forventes en noget strengere praksis på dette område.

I Datatilsynets vejledning om offentliggørelse af billeder på Internettet sondres mellem situationsbilleder og portrætbilleder, hvorved skal forstås billeder hvor den registrerede fremstår som henholdsvis hoved- og bi-person i forhold til billedets formål.

Situationsbilleder kan efter vejledningen som udgangspunkt offentliggøres uden samtykke efter interesseafvejningen, hvis billederne er "harmløse". Med harmløs skal forstås, at der med udgangspunkt i en helhedsvurdering af formålet skal ske skyldig hensyntagen til karakteren af billedet, herunder den sammenhæng, hvori billedet optræder og formålet med offentliggørelsen. Den registrerede må således ikke med rimelighed kunne føle sig udstillet, udnyttet eller krænket f.eks. i kommercielt øjemed.¹⁹

For så vidt angår portrætbilleder anføres det, at der som udgangspunkt må kræves samtykke til offentliggørelse på Internettet. Det kan f.eks. være skolers offentliggørelse af oplysninger om elever på skolen eller offentliggørelse af personaleoplysninger.²⁰

3. Virksomheder etableret uden for Danmark

Den 16. april 2002 vedtoges lov om tjenester i informationssamfundet, herunder visse aspekter af elektronisk handel.²¹ Vedtagelsen af loven er en del af implementeringen af e-handelsdirektivet²² fra 2000.

Med e-handelsdirektivet indføres et afsenderlandsprincip, der betyder at virksomheders e-handelsaktiviteter som udgangspunkt kun skal overholde lovgivningen i det land, hvori virksomheden er etableret,²³ og at myndighederne i andre medlemsstater ikke må hindre den frie udveksling af tjenester i informationssamfundet (informationssamfundstjenester).²⁴

19 I vejledningen nævnes, at billeder optaget under en fritidsklubs udfoldelse af aktiviteter, billeder optaget af unges ophold på en efterskole eller anden privat skole og billeder optaget ved en kommunal skoles juleafslutning, som udgangspunkt kan offentliggøres uden samtykke. Derimod anføres det at billeder optaget af ansatte på arbejde i en privat virksomhed eller en offentlig myndighed, billeder af kunder i en forretning, i banken, på posthuset mv. samt billeder af besøgende på en bar, natklub, diskotek eller lignende normalt ikke vil kunne offentliggøres uden samtykke.

20 På www.datatilsynet.dk findes der vejledninger dateret den 26. september 2002, der behandler de to nævnte situationer.

21 Lov nr. 227 af 22. april 2002. Se hertil lovforslaget som fremsat den 29. januar 2002 med bemærkninger.

22 Europaparlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000. Se hertil Trzaskowski i UfR 2000B side 643.

23 Det fremgår af direktivets betragtning, at etableringsstedet for en virksomhed, der leverer tjenester vira en Internet-hjemmeside (website), er ikke det sted, hvor den benyttede teknologi befinder sig, eller det sted, hvor Internet-hjemmesiden er tilgængelig, men det sted, hvor virksomheden udøver sin erhvervs-mæssige virksomhed.

24 "Enhver tjeneste, der har et kommercielt sigte, og som leveres online (ad elektronisk vej over en vis distance) på individuel anmodning fra en tjenestemodtager" jf. e-handelslovens §2, stk. 1, nr. 2.

Afsenderlandsprincippet gælder for alle regler vedrørende påbegyndelse og drift af en informationssamfundstjeneste.

Behandling af personoplysninger er undtaget fra afsenderlandsprincippet jf. e-handelsdirektivets artikel 1, stk. 5, litra b. idet persondatadirektivet²⁵ foreskriver en selvstændig regulering af hvilket lands tilsyn persondatabelandling er underlagt.²⁶ Udgangspunktet i persondatadirektivet er, at man skal overholde lovgivningen i det land, hvor den registeransvarlige er etableret.

Det er således udgangspunktet, at en virksomhed, der er etableret i en anden EU medlemsstat alene skal overholde lovgivningen i det land, hvor virksomheden er etableret. Dette gælder både for lov om forbud mod tv-overvågning og for persondataloven.

Man skal dog i den forbindelse være opmærksom på, at der til afsenderlandsprincippet findes en undtagelse, hvorved myndigheder kan gribe ind over for informationssamfundstjenester, ud fra hensynet til bl.a. ufravigelige retsgrundsætninger, beskyttelse af folkesundheden, den offentlige sikkerhed og beskyttelse af forbrugere. Det er endvidere et krav, at indgrebet skal følge et proportionalitetsprincip.

På grund af manglende fortolkningsbidrag, er det dog for indeværende uklart om danske myndigheder med udgangspunkt i lov om forbud mod tv-overvågning kan hindre en udenlandsk virksomhed i at foretage overvågning af offentligt tilgængelige steder i Danmark. Umiddelbart kan det tænkes at indgreb kan legitimeres med udgangspunkt i beskyttelsen af ufravigelige retsgrundsætninger (privatlivets fred).

4. Konklusion

Det kan fastslås, at lov om forbud mod tv-overvågning sætter meget snævre grænser for privates løbende billedoptagelse af gade, vej, plads eller lignende område, der benyttes til almindelig færdsel. Desuden fastlægger persondataloven nogle ganske snævre grænser for videregivelse af tv-overvågning, således at det samlet set må konkluderes, at der som udgangspunkt ikke lovligt kan opstilles webcam på områder, der benyttes til almindelig færdsel.

Overvågning i kunstnerisk, journalistisk eller rent privat øjemed er undtaget fra persondataloven, men overvågningen skal dog fortsat ske inden for de snævre grænser som fastlægges i lov om forbud mod tv-overvågning.

For så vidt angår løbende billedoptagelse af private rum og lignende, er der bedre muligheder for at opstille webcam, idet man dog ved skiltning eller på anden tydelig måde skal gøre opmærksom på tv-overvågningen. Endvidere skal man iagttage persondatalovens regler om behandling af personoplysninger, såfremt der er tale om behandling af personoplysninger. På baggrund af Datatilsynets praksis, må det antages, at optagelser med webcam med en almindelig opløsning som udgangspunkt vil føre til en behandling af personoplysninger.

25 Europaparlamentets og Rådets direktiv 1995/46/EF af 24. oktober 1995.

26 Se persondatadirektivets artikel 4 og persondatalovens § 4.

Persondataloven stiller krav om, at behandling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål. Herudover skal man overholde lovens specifikke behandlingsregler, hvoraf navnlig samtykke og interessafvejningen er interessant.

Det kan udledes af John Bull sagen, at det i hvert fald for så vidt angår webcam på værtshuse, må anbefales at der indhentes skriftlig samtykke, idet Datatilsynet i sagen udtalte, at det ikke er tilstrækkeligt at pubbens gæster vælger at gå ind på pubben efter at have fået oplysninger om, at der vil blive offentliggjort videobilleder på Internettet.

I sagen om vejdirektoratet synes Datatilsynet forbeholden, men ikke afklaret over for en eventuel videregivelse af de optagne billeder. I vejledningen fra Datatilsynet af 26. september 2002 om offentliggørelse af billeder på Internettet, kan der med respekt for, at vejledningen omhandler still-billeder hentes inspiration til, hvornår billedoptagelser kan videregives på Internettet. Efter vejledningen kan billeder som udgangspunkt videregives, hvis personerne optræder som bi-personer i en "harmløs" situation.

Det er ikke afklaret, om lov om forbud mod tv-overvågning kan påberåbes over for virksomheder, som er etableret i anden EU medlemsstat, men det kan ikke udelukkes, at påberåelse kan ske med udgangspunkt i undtagelsen til afsenderlandsprincippet. Virksomheden vil som udgangspunkt være underlagt tilsyn for så vidt angår behandling af personoplysninger, i det andet EU land, hvor virksomheden er etableret.

For fuldstændighedens skyld, skal nævnes at man i forbindelse med anvendelse af webcam også skal være opmærksom på straffeloven §§ 264a og 264d om henholdsvis uberettiget fotografering og uberettiget videregivelse af optagelser. Straffelovens bestemmelser herom vedrører dog alene overvågning på "et ikke frit tilgængelig sted".